

1657

1. Bosius, Lu. Aureus: De clinicis.
2. Richterius, Christophorus Philippus: De affectionibus
juramenti judicialis.
3. Schroeter, Emerus Fredericus: De emphyteusi.
4. Schroeterus, Emerus Fredericus: De protestatio-
nibus.
5. Schroeterus, Emerus Fredericus: De supplicationibus.
6. Schroeterus, Emerus Fredericus: De perjurio.
- 7° Stranchius, Johannes: Quaestiones controversae
in jure publico Romano - Germanico occidentes.
8. Stranchius, Johannes: De conditione iuribiti.
9. Stranchius, Johannes: Dissertatio ad Cap. vone-
rabilem, extra. de electione et electi potestate.
- 10° Stranchius, Johann: De fundo nobili. 2 Exempl.

1657.

11. Struettius, Johannes: Praevidelicus juris dices et
de p. 2. D. de potticital. ubi de votis.

12. Struve, Georgius Adamus: De fidei commissis
universalibus

13. Struvius, Georg Adamus: De interdictis in genere, 23
et in specie de interdictis retinendae possessionis,
ubi possidetis et utrobi.

14. Struve, Georgius Adamus: De injuriis verbalibus. 2

15. Struve, Georgius Adamus: De superioritate prin-
cipum imperii 2

16. Struve, Georgius Adamus: De legitimatione

17. Struvius, Georgius Adamus: De jurisdic. feudali

18. Struve, Georg Adamus: De emptione venditione

19. Struvius, Georgius Adamus: De servitute pascenti

1657

20. Stuerius, Georg Adamus: De locatione conductione

21. Nuyepauer, Erasmus, Collegii juris dei octavum: et

lectionem cursoriam Wilhelmi Leiseri innotat.

22. Nuyepauer, Erasmus: De jurisdictione ecclesiastica

23. ⁶ Wexius, Johann Christophorus: De querela inof-
ficiosii testamenti. 2 Sumpl.

24. Wexius, Johann Christophorus: De donationibus

25. Wexius, Johann Christophorus: De accessione
anomala seu irregulari.

14

I. N. 7.

1657, 4

DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
PROTESTATIO.
NIBUS,

4

QVAM
Ex Consensu atque Decreto
MAGNIFICI JCTORUM IN ILLUSTRISA
LANA ORDINIS
SUB PRÆSIDIO
VIRI

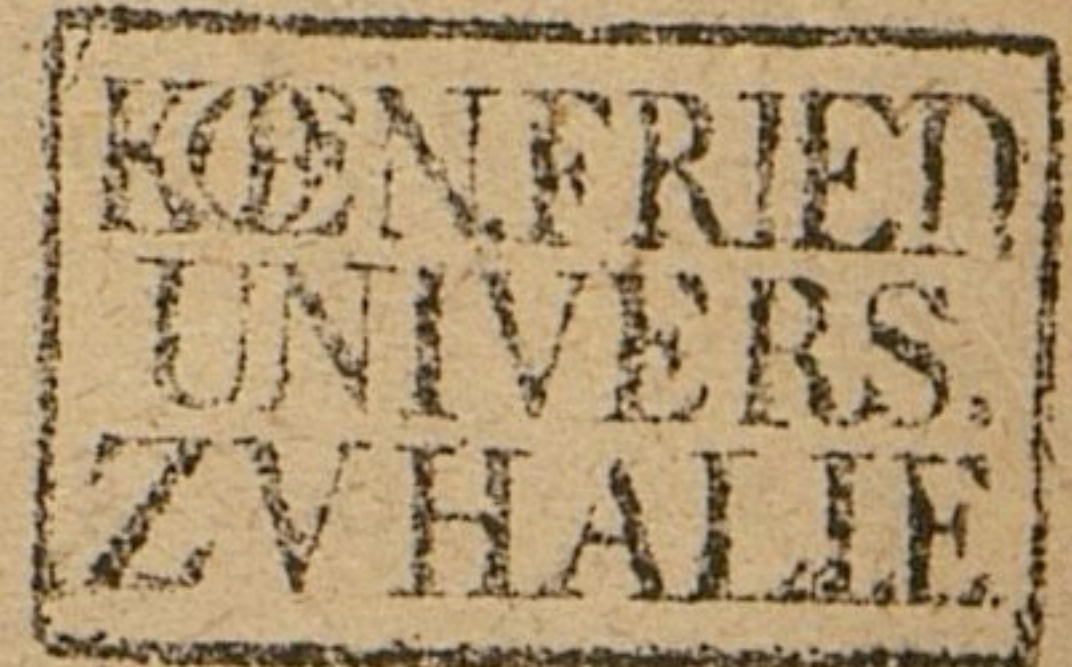
P. 66.

Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi atque Excellentissimi
DN. ERNESTI FRIDERICI
SCHRÖTERI, J. U. D. & Prof. Publ. celeberrimi,
Consilarii Saxonici, Dicasterii Provincialis, Facult. Juridicæ
& Scabinatûs Assessoris gravissimi, Promotoris & Patroni
summâ observantiâ ubique venerandi,

PRO
LICENTIA IN UTROQUE JURE HO-
nores ac Privilegia DOCTORALIA ritè ac legitime
consequendi

Publico Examine sistit
DAVID Zenssch/ ZITTA-LUSAT.

In Auditorio Jctorum
Ad diem 19. Decembris.
Horis ante- & pomeridianis.
ANNO M. DC. LVII.

JENÆ, Expressit JOANNES NISIUS.

DISPUTATIO MANUCURALIS

PROTESTATIO

NIBUS.

MAONITICI ICORUM IN HISTRIA
PANA ORDINIS
SUB P. ASDIO

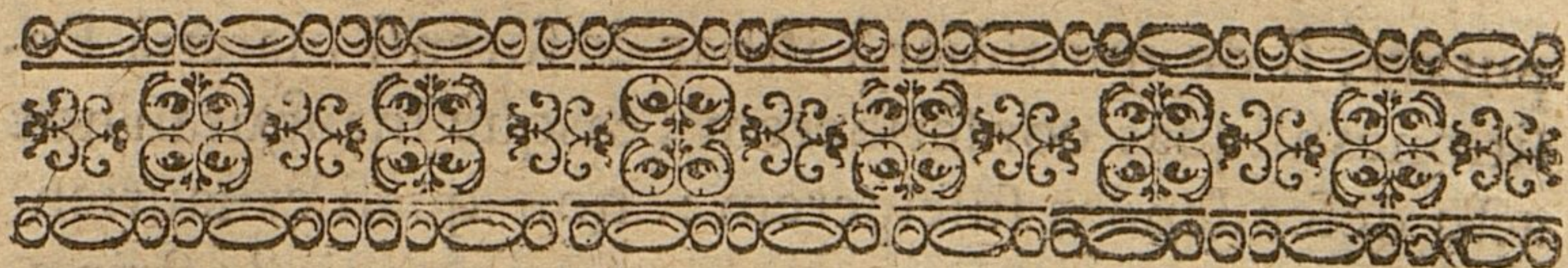
DNE FERDINANDI FRIDERICI

HO OBERSTEN DER PUBL. KAMMER
GEBL. HERRN VON ...
PANOI

HO ...
HOIES DE ...

DAVID ...

...
...
...
...

DEO JUVANTE!

INTROITUS.

Vum Jctus in consilio debeat esse
cautus, in patrocinio fidelis, in judicio
justus; quoniam de talento sibi credi-
to tenetur reddere rationem; ut in-
quit Gvilielmus Durandus, vulgò
Speculator *lib. 1. §. fin. de Advocat. n.*
21. opus est præprimis, ut ad juris sibi
vel aliis competentis conservationem legitimis utatur
remediis: hoc præsertim seculo, quo vel minimâ occa-
sione in abyssum & velut labyrinthum litium incidi-
mus, undè facile nos etiam in justâ causâ extricare non
possumus. Petrus Peckius *de Jure sistend. c. 13. in fin.* Sic
enim haud faller spem clientulorum, persuadentium si-
bi cum Epidico Plautino:

Hic poterit cavere rectè, jura qui & leges tenet.

Inter ista juris sui retinendi inventa, frequens sanè & uti-
le admodum est PROTESTATIO. Etsi namque non mi-
nùs peritum quàm facetum sit Pragmatici illius dictû:
Protestari, & caput in parietem percutere, unusquisque
facere potest; evenire tamen nimiam crebrò casus ejus-
modi, in quibus sine Protestationis auxilio perdimus ju-
ra nostra, nec is ipse negaverit. Itaque, quoniam ea, quæ
notabiliter fiunt, nisi specialiter notentur, videntur
quasi neglecta, ut in simili Ulpian. *l. item 15. §. hoc Edi-*
ctum 26. w. de injur.; rem haud indignam me facturum

putavi, si de quotidianâ isthac & forensi materiâ Positiones aliquas conscriberem, easquè Inaugurali hoc actu defendendas susciperem: non quasi exhauriendo uberrimo argumento tenuitatem ingenii, doctrinæquè meæ sufficere opinarer, sed ut specimen duntaxat eorum, quæ disertè aut Legibus circa hanc materiam constituta, aut usu judiciorum hodiè recepta sunt, methodo maximè s̄vetâ digestum, examini publico exponerem. Faxit DEUS, ut omnia cedant, ex antiquâ votorum formulâ, FELICITER!

POSITIO I.
N O M E N.

- 1 **P**rotestationem † (ut à vocabuli notitiâ in rei investigationem provehar) à verbo *Protestor* derivari, nunquam dubitatum est. Id autem compositum † ex præpositione *pro*, quatenus anticipationem temporis arguit, & verbo *testor*, id est, animi sententiam declaro, ac profiteor. Protestatio † igitur est, quæ declarat quo animo aliquid facturi simus. vid. Alciat. *in l. detestatio 40. π. de V. S.* Ultraque vox † (1.) quandoque latissimè & tropicè usurpatur, de quovis indicio, testimonio, aut probatione. §. *quorum utramque 1. Proæm. f. c. eum qui. 2. de dolo & contumac. in 6.* (2.) Latè & minùs propriè, † de quacunque sententiæ nostræ significatione, sive protestantis, sive alterius factum respiciat. Unde † à Bartolo *in l. non solum 8. §. morte 6. π. de N. O. N n. 12.* quem Dd. communiter sequuntur, dividitur in quatuor species Causæ finalis ratione diversas.
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
- Esse enim † quandam Protestationem declaratoriam propriæ voluntatis ipsius protestantis; quandam prohibito-

hibitoriam seu inhibitoriam, ne aliquid fiat, quandam
incitatoriam, ut alter aliquid faciat: quandam certifica-
toriam alicujus facti vel omitti. Sed t̄ rectè negat Mar- 8
tinus Gilbertus *n. 3. & 4. præfat. in tract. de protestation.*
Constantii Roggerii aliorumque, eam quæ animum non
declarat, verè protestationem esse; & demonstrat, varia
jura perperàm in rem Protestationum ab Interpretibus
trahi, in quibus etsi denunciatio sit, non tamen veram
protestationem dici posse. Quæ sententia t̄ quoque est 9
Joannis Petri de Ferrariis in Practicâ Papiensi *formâ de-*
clin. jurisd. verb. protestans n. 2. & 3. Nempe is t̄ ut & 10
Ripa in *c. cum M. Ferrariensis 9. extr. de constitut.* duo ge-
nera diversa constituunt, Protestationem & Denuncia-
tionem. Denunciationem t̄ ajunt consistere in his, 11
quæ dependent à factò tertii, cui denunciatur: eòquè re-
ferunt Protestationes incitatorias, inhibitorias, prohi-
bitorias; Protestationem t̄ vero fieri super his, quæ de- 12
pendent à voluntate & factò solius protestantis. A qui-
bus non abit quoque Alciatus *ad d. l. detestatio. 40. w. de*
V. S. n. 8. Atque hæc t̄ est propria & genuina significatio 13
horum vocabulorum: quomodo accipitur in *l. Nesen-*
nius 34. w. de N. G. l. 1. §. 4. w. quod Legator. l. optimam.
14. C. de contrab. & committend. stipul. Quo in signifi-
catu t̄ Synonyma sunt testari. *l. & si quis 14. §. interdum.* 14
7. π. de Religios. l. pro herede 20. §. 1. π. de acquir. vel omit.
her. l. 5. §. 7. w. de N. O. N. t̄ denunciare. l. item. 13. §. ex- 15
ercitu. 7. π. Locat. cond. t̄ prædicere. l. fin. pr. vers. item 16
π. naut. caup. stab. t̄ contestari. l. fin. C. de his qui per mer. 17
judic. non appell. Quanam autem differentia alioquin sit
inter hæc verba, testari, detestari, contestari, attestari,
protestari, vid. Alciat. *ad d. l. detestatio. 40. w. de V. S.*

18 Notandum etiam ꝑ sapiusculè è totâ ferie orationis ap-
parere, Protestationem intercessisse, licet neque hoc, ne-
que æquipollens verbum reperiatur, ut in *l. si debitor. 4.*
§. 1. ꝑ. quib. mod. pignus vel hypot. solv. & passim.

POSITIO II.

DEFINITIO.

1 **D**efiniri in postremo isthoc significatu sic posse vide-
tur: *Protestatio ꝑ est animi declaratio, super facto pro-*
2 *prio, conservandi juris gratiâ legitimè facta.* Nec enim
3 moror ꝑ veterum Definitiones, quorum plerique ge-
neralem vocis acceptionem amplexi, variè tamen & sa-
tis contortè descripsêre, ceu legenti apparet ꝑ ex iis quæ
contra prolixè disputat Joannes Bolognetus in *d. l. non*
solum. 8. §. morte. ꝑ. d. N. O. N. n. 2. 3. 4. & à n. 9. usque ad
4 *15.* nihilo meliorem, sed valdè obscuram ipse substitu-
ens. Multò minus ꝑ cum iis facio, qui perfectam Prote-
stationis definitionem ab Ulpiano traditam esse in *l. de-*
testatio. 40. ꝑ. de V. S. autumant, Bartolo & Martino Ni-
grino integrum de Protestatione tractatum hinc dedu-
5 cente; neque enim mentem ꝑ J. Cti fuisse, ut de Prote-
statione in isto loco ageret, eleganter docet Joh.
6 Goëdd. in *Comm. ad d. l. 40. n. 4. & seqq. & ad preced. l. 39.*
§. detestari. 2. ꝑ. de V. S. Nostra autem ꝑ definitio, quum
omnes comprehendat causas, ex iis quæ in seqq. Posi-
7 tionibus explicatiùs de singulis dicentur, facilè consta-
bit. Genus ꝑ sanè in eâ positum latius esse Definito, &
non Protestationem solum propriè dictam, sed illas
quoque species, quas Denunciationis verbo Dd. com-
plectuntur, imò & eam voluntatis expressionem, quæ
in

in Contractibus & Testamentis occurrit, continere, cuius manifestum est. Properamus igitur ad reliqua.

POSITIO III.

QUI PROTESTARI POSSUNT.

ET primò Causæ Efficientis consideratio eos, qui protestari possunt, exhibet. Apparet autem ex genere, † Protestationem omnibus subvenire, quibus ad animum suum & voluntatem declarandam, neque natura, neque lex impedimento est. Has igitur † personas si cognoverimus, simul intelligem⁹ cæteras, à quibus Protestationes rectè fieri queant. *arg. pr. §. de his qui sui vel alien. jur. princ. §. de Tutel. l. qui accusare. 8. c. de accusat.* NATURA prohibentur † ob defectum intellectus & voluntatis Infantes, i. e. minores septem annis *l. 18. C. de jur. deliber.* quia, nec quod dicitur, nec quod agitur intelligunt. *l. pupillus. 9. c. de acq. hered. §. pupillus. 9. Inst. de inutil. stipul. nec fari Juridicè loquendo possunt. l. 1. §. 2. c. de administr. Tutel. l. 70. c. de V. O. l. 26. C. de donat.* Aliud benignâ juris interpretatione † in proximis infantia obtinet. *d. §. 9. §. de inutil. stipul. d. l. 9. c. de acquir. hered. l. 1. §. 13. c. de O. & A.,* qui, sicut & proximi pubertati, non solum auctoritate Tutorum, sed etiam sine Tutore validè protestantur, quatenus meliorem conditionem inde faciunt, *pr. §. de autor. tut. l. 11. c. de A. R. D.* Vid. Magnif. Dn. D. Erasmus Ungepauer, *§. Cuius famigeratis simus, Exerc. Inst. 10. quest. 3. in Neg.* Item Nobilis. Dn. PRÆSES in *Not. ad Dissert. Sutholt. Dissert. 3. ad Aphor. 34.* Eadem Prodigorum, † quibus à Magistratu bonis interdictum. *l. 10. l. 16. §. 1. c. de curat. fur. ratio est. l. is cui. 6. c. de V. O. arg. l. 12. §. 2. c. de curat. fur.* Ob
can

- 6 eandem causam naturâ impediuntur † furiosi. *l. 5. l. 40. w. de R. J. l. 1. §. 12. w. de O. & A. §. 8. J. de inutil. stip.* si videlicet perpetuo furore laborent; nam si dilucida intervalla habeant, tempore intermissionis rectè protestantur. *l. 2. C. de contrah. empt. l. 2. C. de curat. fur.* Mente capti † qui licet à furiosis distent *l. 8. w. de tut. dat. l. 27. §. 5. w. de recept. l. 25. C. de nupt.* uti docent Giphani & Vinn. *ad §. 4. J. de curat.* Alciat. 2. *parerg. 16.* tamen ut plurimum æquali cum iis jure utuntur. *dd. ll. junct. l. 2. w. de inoff. testam.* Ob defectum instrumenti necessarii † protestari nequeunt muti & surdi naturâ tales; quoniam sermo index & character animi est, & omnis Protestatio verbis fit, sive pronunciatis sive scriptis. *arg. l. 15. C. de testam.* post Dynum & Imolam Mart. Nigrin. *tract. de protest. verbo denunciatio. n. 5.* Sin autem † casu tales facti & literas noverint, protestari possunt. *arg. l. 10 discretis. 10. C. qui Testam. fac. poss.* LEGET † ab omni omnino Protestatione nemo arceatur; quia Protestatio juris naturalis est, ut demonstrat Martin. Gilbert. *supr. allegat. prafat. n. 1.* Certis tamen personis, † ne protestentur in judicio, lex obstaculo est: quas quum exactè recenseant Interpp. in *tit. Digest. de judiciis, & in tit. C. qui legit. person. stand. in jud. hab. vel non.* brevitatis studio lectores eò remitto. Notandum postremò, † quemlibet suo tantum, non alterius nomine protestari; siquidem declaratio animi nostri est Protestatio, & super facto proprio interponitur. Facit *l. 73. §. 4. π. de R. J. l. denunciaffe. 17. §. 4. w. ad L. Jul. de adulter.* aut saltem generaliter, dummodò derato caveat *arg. l. de pupillo. §. 18. l. 13. w. de N. O. N. junct. l. 72. w. de procurat.*

Po-

POSITIO IV.

QVIBUS FIAT PROTESTATIO.

Videamus nunc † Subjectum, five eos, qui recipiunt
 hanc actionem. Ubi pro regula tenendum, † quòd
 Protestatio debet illi fieri, quem negotium tangit. *l. ult.
 in fin. pr. w. naut. caupon. stab. l. 13. §. 17. l. 60. §. 6. w. Lo-
 cat. l. si debitor. 4. §. w. quib. mod. pign. vel hypoth. arg. l.
 1. §. denunciari. 14. w. de insp. ventre, & passim. Martin.
 Nigrin. tract. de protest. verbo, testatio. n. 68.* Tangit au-
 tem negotium † alterum vel principaliter & directè, vel
 secundariò & consequenter. *l. 19. C. de liberal. caus.* Prin-
 cipaliter vel Judicem, vel privatum. Judicem rursus vel
 quâ talem, vel quatenus partem seu adversarium. Quan-
 do negotium vel actus Judicem quâ talem attingit, † co-
 ram ipso faciendâ est protestatio; qualis est Protestatio,
 de non consentiendo in istum judicem. *l. si quis. 5. w. de
 Jud. cujus formulam vid. ap. Nigr. d. tract. verb. prote-
 statio n. 20. & fusiùs apud Joan. Petrum de Ferrariis in
 Pract. Papiens. formul. declin. jurisd.* Nisi vel † potentia
 ejus aut metus obstet; quo casu palàm coram vicinis aut
 aliis honestis personis protestari sufficit. *l. 7. w. de appel.
 l. fin. C. de his qui per met. jud. non appell. c. fin. extr. de ap-
 pellant. Bart. ad d. l. non solum. 8. §. morte 6. n. 26. w. de N.
 O. N. Ferrar. d. loc. verb. protestans. n. 7.* Vel † absentia;
 & tunc fieri debet protestatio ante tribunal ejus *l. 7. §. 3.
 w. de decur.* neque necesse est ipsum in domo, camerâ,
 vel horto quærere *l. siquidem 1. §. adeundi. 9. w. quand.
 appell. Br. & Ferrar. loc. alleg.* Dummodo † talis sit, qui
 pro tribunali jus dicat, alioqui coram honestis personis
 protestari oportet. *c. pastoralis 11. §. fin. extr. de offic. jud.
 ord. Alciat. ad l. 40. w. de V. S.* Hodie autem † difficultas

B

hæc

hæc rarò evenit, quum consuetudine fervetur, ut appella-
latio, Protestatio, vel qualescunque literæ porrigantur
coram Magistro actorum seu Notario causæ, etiam in
absentiâ judicis. Bolognet. *in d. l. non solum. §. morte. n. 113:*
9 *¶. de N. O. N.* Quando negotium † concernit judicem
quâ partem, tunc actus iste, cujus causâ fit Protestatio,
aut in iudicio, aut extra iudicium explicandus est. Poste-
10 riori casu, † Protestatio coram vicinis aliisque personis
fide dignis suscipienda. *l. de pupillo. 5. §. si quis ipsi Præto-*
11 *râ. & ibi Bart. n. 3. ¶. de N. O. N.* Priori, † coram alio ju-
dice interponi, & per hunc ipsi notificari debet, ut in *l. si*
presens 21. C. de Episc. aud. & l. in contractibus. 14. §. fin. C.
de non num. pec. Bart. & Ferr. *l. cit.*; quia impedimentum
non est in ipso actu judiciali, sed in solâ personâ, quæ nō
12 potest citari, unde † sufficit quod præstetur remedium
in illo impedimento personæ. Bologn. *d. loc. num. 106.*
13 Quum ad privatos † negotium attinet principaliter, co-
ràm istis Protestatio quoque fieri debet. *d. l. in contract.*
14. §. fin. pr. C. de non num. pec. & text. supr. laud. Quod
14 facit † (*ut Sichardi verba mea faciam Prælect. in l. si repe-*
tendi. 7. n. fin. C. de condict. ob caus. dat.) contra multos
stolidos Advocatos, qui nesciunt protestationes debere
fieri utraque parte præsentem. Nam si multum diuque
protesteris me absente, cujus interest scire, illa protesta-
15 tio tibi non profutura est. Quamobrem † meritò Ni-
grin. *d. tract. verb. testatio. n. 69. & seqq.* Canonistas re-
prehendit, qui in *c. tua nos. 26. extr. de sponsal.* commu-
niter concludunt: protestationem unius ex contrahen-
tibus matrimonium, quòd non intendat consentire, et-
iam si proferatur alterâ parte nesciente, invalidet matri-
16 monium, licet desponsatio postea facta fuerit. Unde †
illorum

illorum opinionē tūm demūm admittit Hieron. de Ca-
vallos *in spec. communium contr. comm. quest. 824. n. 8. &*
seqq. si alterius partis præsentia vel consensus tacitus o-
stendatur. Sin plures † sint privati, ad quos negotium 17
æqualiter spectat, omnibus æqualiter protestatio facien-
da est. *arg. l. in executione. 85. §. in solidum. 5. w. de V. O.*
Si verò † inæqualiter, tunc fieri debet illi, quem princi- 18
paliter contingit. *arg. l. illud. 1. §. 3. & 4. w. qua sentent.*
sine appellat. rescind. Nigr. *d. l. verb. testatio. n. 73.* Quod
si præsentiam, † aut copiam adversarii non habeamus, 19
apud Judicem, vel in loco domicilii proponi Protesta-
tio debebit, secundum formam traditam in *l. ut perfe-*
ctius. 2. C. de annal. except. Dummodo is † Procurato- 20
rem aut specialem, aut generalem non reliquerit: istis
enim Protestatio, (nisi in rem facienda, ut *in d. l. 2. C. de*
annal. except.) intimari Domini vice poterit. *l. 1. §. 1. w.*
de agnosc. & alend. lib. 1. aut qui aliter. 5. §. etsi forte. 2. w.
quod vi aut clam junct. l. apud Celsum. 4. §. 18. w. de dol.
mal. except. Quemadmodum & Protestatio † faciendā 21
uxori, vel filiofam. fieri potest marito, vel patri, & con-
trà; nec non familiæ. *d. l. 5. §. 2. & 3. w. quod vi aut clam.*
d. l. 1. §. 1. w. de agnosc. lib. Alciat. ad d. l. 40. w. de V. S. Ni-
grin. d. tract. verb. testatio. n. 86. 87. vid. Mynsing cent. 3.
obs. 37. Sed quid † si incerti sunt illi, qui lædi possunt? pu- 22
blicè proponi aut proscribi protestationem sufficit. *l. sed*
si pupillus. 11. §. 2. & 3. w. de instit. act. l. si putator. 31. w. ad
L. Aquil. Alciat. d. l. Si neminem † principaliter tangit 23
Protestatio, sed solūm consequenter, ubique & apud
quoscunque fieri posse, consentiunt Dd. Quod tūm ac-
cidit, † quando Protestatio super eo fit, quod in merâ 24
voluntate Protestantis consistit, & ad ex onerationē sui,

non ad gravamen alterius tendit: ut in *l. Nefennius. 34. w. de N. G. l. 14. §. 7. w. de Religios. l. 20. §. 1. w. de acquir. hered. l. si filiusfam. 16. w. ad Sctum Maced. l. honores. 7. §. fin.*
25 *w. de Decur.* Ad hunc articulum † ultimò pertinet illa
quæstio, nunquid pars cui proponitur Protestatio, con-
sentire debeat? Et missis Dd. discepcionibus, dicen-
26 dum videtur † cum Nigrin. *d. tract. verb. testatio. n. 88.*
in iis casibus, qui non à merâ Protestantis voluntate de-
pendent, necessarium demùm esse alterius consensum,
quippe cui jus quæsitum vel indubitato ex actu præsentis
quærendum, auferri invito non potest. *l. quod nostrum. 11.*
27 *w. d. R. J. l. 4. C. d. donat. qua sub mod.* Exempla sunt †
l. ult. in fin. pr. w. naut. caup. stab. l. 60. §. 6. w. Locat. quam
explicat Alciat. *ad. d. l. 40. w. d. V. S.* At num tacitus
28 consensus sufficiet, † an expressus hac in specie require-
tur? Placet opinio Bartol. *ad d. §. morte. n. 24.* quam
succinctè & dilucidius profert Nigr. *d. l. n. 93.* quòd ni-
29 mirum † regulariter desideretur consensus expressus,
qui propriè nomine consensûs venit; quia qui tacet nō
propriè consentit, nec contradicit. Abb. & Cardinal. *in*
c. nonnes. extr. d. presumt. arg. l. non aliter. 69. pr. w. d. le-
30 *gat. 3.* Nisi obligatio † cui Protestatio adjicitur, re con-
trahatur; nam tunc sufficit, utis cui protestatio fit, tace-
at & non contradicat. *l. 1. w. d. solut.* Quod amplius verum
31 arbitror † de quocunque actu, in quo, præter silentium,
factum quoque aliquod intervenit; quale est receptio
literarum. Clement. 1. *d. procur. l. si filiusfam. 16. w. ad*
32 *Sctum Maced.* Alciat. *ad. d. l. 40.* Unde non dubito † com-
muni Dd. sententiæ accedere, in casu *l. ult. pr. vers. item*
si pradixerit. w. naut. caup. stab. sufficere tacitum consen-
sum existimantium, de quâ testatur Villalob. *in verb.*
prote-

protestatio. n. 378. quoniam factum aliquod vectorum, 33
illatio sc. rerum suarum silentium comitatur; Add. *Ex-*
cellentiss. & Consultiss. Dn. D. Struve Exercit. IIX. Syn-
tagm. Jurispr. n. 117. Denique nec expresso consensu o-
pus est, t̄ quum à die Protestationis elapsum sit justum 34
præscriptionis tempus; Hoc enim t̄ cum taciturnitate 35
inducit consensum. per Gloss. *in l. qui. 12. w. d. S. U. P.*
& Dd. quos recenset & sequitur Joseph. Mascard. *de pro-*
bat. Vol. 1. conclus. 417. n. 1.

POSITIO V.

DE QUIBUS FIAT PROTESTATIO.

Materia circa quam t̄ seu Objectum Protestationis 1
in Definitione ponitur, *Factum proprium.* Facti ap- 2
pellatio t̄ ita latè h. l. patet, ut & verba contineat. *l. si* 2
mibi & tibi. 12. §. ult. l. si ita scriptum. 12. w. de legat. 1.
junct. l. Labeo, 19. w. d. V. S. & t̄ non facta seu omissa. l. 3
fin. C. de his qui per met. jud. non appell. l. 14. C. de non num.
pecun. junct. l. 2. §. per. w. de V. O. §. ult. 7. eod. Propri- 4
um verò factum, t̄ objectum adæquatum est Protestati-
onis, non alienum: quo ipso à cæteris speciebus, quæ ad
Denunciationem rectiùs referuntur, differre eam supra
Posit. I. n. 8. monitum fuit. Cæterum factum proprium
t̄ debet esse (1.) dependens à potestate Protestantis. Pro- 5
testatio namque t̄ aut in his sit, quæ à jure pendent; t̄ aut 6
in his, quæ à potestate nostrâ tantum; aut t̄ in his, quæ à 7
nobis itemque alterius facto vires sumunt. Alciat. *ad l.* 8
40. w. de V. S. n. 21. Rursus t̄ à potestate nostra depen- 9
dent vel de jure, vel de facto, vel utroque modo. Con-
fer. Bart. *quem sequuntur in hoc Dd. commun. ad d. §. mor-*
te. n. 13. In primâ specie t̄ pro regulâ traditum est: Pro- 10

B 3

testa-

testationem in his, quæ à Legis dispositione pendent,
nihil operari. Glos. & Dd. in l. alimenta. 11. C. de N. G.
Alciat. d. loc. n. 22. Gvid. Pap. q. 172. n. 2. Schult. Obser-
vat. for. 48. n. 10. Finckelth. Observ. Pract. 57. nu. 7. Dn.
Carpzov. Jurispr. for. p. 1. Const. 11. def. 14. n. 4. & passim;
nec enim potest quisquam facere, ne in actionibus suis
leges locum habeant. l. nemo. 55. w. de legat. 1. Quapro-
pter Jure Canonum & sacra ædícula constituta, ædituo-
que designato, frustra Protestamur, nolle nos jus ali-
quod Episcopo in eâ esse. c. 2. sic quidam. 10. q. 1. Sed &
Canonici & collegam sibi adoptantes si Protestentur, ne
ei jus sit reditus aliquos Præbendamvè accipere, nihil
tali prædictione agunt, quia Lex ei qui Canonicus sit,
dari ea omnia jubet. c. cum M. Ferrariens. 9. extr. de Con-
stitution. Alciat. d. l. n. 24. 27. Ita non valet & matris fi-
lio alimenta præstantis Protestatio, quòd habeat ani-
mum repetendi Salarium laboris sui, & alias expensas;
nisi & sint liberis tot facultates, unde sibi ipsis prospicere
queant. l. Nefennius. 34. w. de N. G. l. 11. C. eod. Sic in fo-
ro & tam Communi, quàm Saxonico clausula (quam
vocant) salutaris: *Salvo jure addendi, minuendi, emendan-
di &c.* libello adjecta neutiquam efficit, ut post litem
contestatam, vel apud Saxones, Gvarandam præstitam,
eum mutare liceat. Joh. Schneidevv. in §. omnium. n. 130.
J. de act. Jacob. Schult. d. observ. 48. n. 2. Matth. Berlich.
part. 1. conclus. 28. n. 34. Dn. Carpzov. p. 1. C. 11. def. 4. &
in Process. Jur. tit. 6. art. 2. §. 5. n. 30. 31. per 1x. l. non pot-
est. 23. w. de jud. Land. Lib. 3. art. 14. & lib. 1. art. 63.
Const. Elect. D. Aug. 11. p. 1. Ordin. Process. Judic. Elect.
Sax. tit. 5. §. Do auch einer. Et in genere & de clausulis
salutaribus libellis annecti solitis, disposuit Serenissi-
mus

mus Elect. *d. tit. 5. §. Nachdem man aber. &c.* ut non amplius vires suas extendant, quam jure constitutum, & narrata libelli patiuntur. Eadem ratione † post litem 18 contestatam, aut Gvarandam præstitam, actor nequit deferre reo jusjurandum, etsi antea de eo fuerit Protestatus. *d. Const. 11. part. 1. & ibi Carpz. defin. 14. Ordin. Process. Jud. tit. 18. pr. verb.* Ob er gleich zuvor derentwegen protestiret und bedinget hätte. Berlich. *part. 1. Conclus. 29. n. 56. & seqq.* ubi exceptiones subjungit. Adde Dn. Carpzov. *Process. Jur. tit. X. art. 1. §. 8. n. 104.* Similiter Protestatio † litigantis non efficit, ut post termi- 19 num probatorium admittantur articuli additionales, aut Testes, *Ord. Process. tit. 10. §. Und dieweil. vers.* Ob er ihme solches gleich innerhalb Sächsischer Frist bedinget hätte, und der Terminus productionis noch nicht fürüber 20 vel † instrumenta. *d. Ord. tit. 24. vers.* Weil auch derselbe 20 Terminus. Vid. Dn. Carpzov. *p. 1. C. 16. d. 5. & Const. 17. d. 2. n. 3. & in Process. Jud. tit. 13. art. 1. §. 8. n. 119. & tit. 14. artic. 1. n. 5. n. 33.* Nec enim † quicquam efficere pot- 21 est Protestatio contra solemnem probationis formam adjecta. Dan. Moller. *lib. 4. semestr. 36. n. 1.* Andr. Gail. *lib. 1. observ. 107. n. 15.* Petr. Heig. *part. 1. q. 2. n. 32.* Item † in Judiciis Saxonis, si Reus in primo termino quas- 22 dam tantum exceptiones dilatorias opposuerit, additâ Protestatione, de aliis exceptionibus in specie postea opponendis nequaquam juvatur; sed eâ non obstante, † aliis deindè uti non poterit; quoniam contra Constit. 23 3. p. 1. *Ord. Process. tit. 11. pr.* nulla Protestatio admittitur. Matth. Coler. *in c. pastoralis. 4. extr. d. except. n. 6. Berl. p. 1. conclus. 18. n. 21.* Haud † diversa ratio est in illâ 24 specie, quum Creditor, qui quincuncibus usuris non

con-

contentus, onus probandi majus interesse in se suscipit,
protestatur, si in eâ probatione deficiat, salvum sibi ni-
hilominus regressum ad quincunces usuras fore. Quo-
25 niam enim id t̄ unicè dependet ex potestate & dispositi-
one Juris, non ex voluntate creditoris, an creditori post
moram in mutuo, loco interesse quincunces usuræ de-
beantur. Edict. Torg. de Anno 1583. tit. von **Wucher/**
wucherlichen Contracten und Partiten/ sub fin. Nov. Elect.
Aug. 30. p. 2. in med. ideoque illa Protestatio nihil ope-
rabitur. Berlich. p. 2. *concl. 38. n. 22.* Carpz. *add. constit.*
30. def. 10. Plura videtis ap. Nigr. *d. tract. verb. denuncia-*
26 *tio. n. 23. usque ad 39.* In secundâ specie, t̄ quando omninò
à voluntate nostrâ subjectum protestationis pendet, re-
gula est; valere Protestationem, animumque declarari.
Bart. *in d. §. morte. n. 15.* Carpz. *lib. 1. Decis. illustr. 75. n. 9.*
27 veluti t̄ si attingens res hereditarias protestetur, se hoc
non facere animo adeundi hereditatem ei que se immi-
28 scendi. *l. pro herede. 20. §. 1. w. de acquir. hered.*; aut t̄ si
faciens expensas testetur, se eas facere animo repetendi,
non donandi. *l. Neseñnius. 34. w. de N. G. l. 11. l. 15. C. eod.*
l. 14. §. 7. w. de Religios. Hac tamen Protestatione mari-
tus sepeliens uxorem opus non habet; quia ex dote fu-
nerari ea debet. *l. in eum. 16. w. de Relig.* quæ si nulla est,
impensam illam Pater præstare debet. *l. 28. & l. 21. w.*
eod. secus si partem dotis lucratur, tunc enim pro ratâ in
29 funus uxoris conferre tenetur. *l. 27. w. h. 1.* Exempla t̄
quoque sunt in *l. si mihi & tibi. 10. §. ult. l. 14. §. 1. w. de*
legat. 1. l. si quis in principio. 22. w. de legat. 3. & plura re-
30 censet Alciatus *d. l. n. 33.* qui etiam t̄ illud affert, quum
quis in causâ, quâ solemniter libellus offerendus erat,
se intentionem suam in formam qualisqualis petitionis
offer-

offerre dixisset, Protestationi huic standum, adeò ut potius perperam egisse videri debeat: id enim à solâ actoris voluntate pendeat; & allegat hoc respondentem Ancharanum *consil. 32.* Idem Petr. Gerard. *singul. 40.* Scaccia d. *jud. lib. 1. c. 50. n. 31.* tradidère. Unde consulunt † ut addatur: nisi *ubi & quatenus solemnibus libellis requireretur.* Hillig. Donell. *Enucl. lib. XXIII. c. 4. lit. D. p. 1051.* ubi & alia utilia circa hanc materiam reperies. Atque ad hanc speciem † lubens retulerim illam clausulam, quâ producentes instrumenta cavere sibi solent, nempe; *velle se iis uti, non aliter quàm in quantum pro se faciant.* Quam Protestationem efficere † ut in favorem partis adversæ instrumentum productum fidem haut faciat, post Matth. Coler. *de process. execut. part. 3. c. 8. n. 62.* Daniel Möller. *lib. 1. semestr. c. 22. n. 5.* aliosque docet Dn. Carpz. *Jurisprud. firens. p. 1. Const. 17. & in process. juris tit. XIV. art. V. §. 3. n. 66.* Nam productio ista † instrumenti quum dependeat à voluntate producentis, etiam per Protestationem poterit limitari. *arg. l. 2. pr. w. si qs. caution. in jud. sist.* Dn. Tabor. *in Analect. ad Barbof. Axiom. lib. 14. c. 103. ax. 13. 35.* Siquidem † & aliàs actus agentium non operantur ultra eorum intentionem *l. 19. w. si certum petat. l. 9. w. d. hered. instit. l. 17. C. d. donat.* Anton. Faber *in Cod. lib. 6. t. 5. def. 4. n. 2.* Dn. Carpzov. *loc. alleg.* Coeterum non requiritur † in hac Protestatione expressio alicujus causæ, sufficit enim pro ratione voluntas. *l. qui poterat 4. w. ad Scm Trebell.* Neque etiam † alterius cujusquam Præsentia; nisi is hujusmodi protestatione lædatur, qui certior utique fieri debet, juxta ea quæ Posit. præced. prolixius exposita sunt: Ubi itidem monitum, † quomodo consulere per Protestationem

C

sibi

sibi queat is, qui actum de jure in potestate suâ situm ab-
sentiâ aut violentiâ Judicis, aliâve de causâ exercere de-
39 factò prohibetur. Porrò circa ea, † quorum nulla nobis
est de jure potestas, sed de factò tantùm; scilicet delicta,
quæ ex voluntate fiunt, Lege tamen prohibente, Bart. *in*
d. l. non solum. §. morte. n. 28. w. d. N. O. N. & cum secutus, Jo-
40 an. Bolognetus *ibid. n. 119. & seqq.* distinguunt, † an ac-
tus ab initio sit licitus, sed ex postfactò possit fieri illicitus;
an verò ab initio sit illicitus, & possit effici magis il-
41 licitus? Primo casu Protestatio, † dummodò justo tem-
pore fiat & loco, prodest, & à delicto ejusque pœnâ ex-
cusat. *l. qui foveas. 28. §. 1. & l. si putator. 31. w. ad L. Aquil.*
42 *§. item si putator. 5. f. de L. Aquil.* Posteriori casu, † vel li-
mitari potest delictum aut non potest. Ubi moderari
43 quis potest delictum † & restringere, sublevat eum Pro-
testatio, ne delictum ultra animum ejus & propositum
æstimetur, & à graviori pœnâ liberat. Et hoc contingit,
44 † quando ex uno & eodem actu colligi possunt reverâ
vel fictione juris plures effectus separati, vel diversæ de-
lictorum species. Nigr. *d. tract. verb. denunciatio. n. 40.*
45 Sic † qui vi ingreditur fundum alicujus, creditur deli-
quisse circa possessionem omnem, tam civilem, quam
naturalem, si verò is ante protestatus fuerit, se natura-
lem tantum velle occupare, quoad civilem vim non fe-
cisse videbitur. ut post Gloss. *in l. unic. verb. nec vi C. uti*
possidet. notat Br. *d. l. n. 31.* Alciat. *d. l. n. 44.* Ita si quis
46 † injuriam servo intulit, & protestatus fuit, se non fecisse
animo affiendi injuriâ dominum, dominus suo no-
mine non potest agere injuriarum. *l. 18. §. 3. & 4. w. d. in-*
47 *jur.* At si per solam voluntatem † delictum, aut eventus
ejus temperari non potest, nihil juvat Protestatio. Ideo-
que

que si quis vulnerando aliquem ꝑ causam mortis præ- 48
beat, præfatus, animum sibi occidendi non esse, à poenâ
homicidii non liberabitur. *l. quoniam facinora 6. C. ad*
Leg. Jul. de vi publ. Idem obtinet, ꝑ si mandet verberari, 49
licet expressè inhibeat ne occidatur ullatenus; quum
mandando in culpâ fuerit, & hoc evenire posse debue-
rit cogitare, ut loquitur Pontifex *c. fin. in homic. in 6. Add.*
Nigr. d. l. nu. 44. In tertiâ specie ꝑ principali, quum de 50
his protestamur, quæ à facto nostro itemque alterius
pendent, non aliter valet Protestatio, quàm si illius con-
sensus intercedat. Uti ꝑ si nauta recipiat res vectorum, & 51
protestetur, quod nolit teneri; non enim valet tum Pro-
testatio, si non consenserint vectores. *l. debet. 7. in fin.*
pr. w. naut. caup. stab. Joh. de Agufell. in tract. de protest.
n. 6. Martin. de Ve, in tr. de ead. mater. n. 28. Carpz. lib. 1.
Decis. illustr. 75. n. 9. & 10. Idque multò magis verum, si 52
legis dispositio alteri adsistit & voluntatem ejus requi-
rit: Hinc quum Emphyteuta ꝑ inconsulto domino alie- 53
nat, *salvo domini consensu*, nihil agit, nisi dominus dein-
de consenserit: sed eo volente jure suo cadit, nec Protesta-
tione hujusmodi adjuvatur. *l. fin. C. de jur. Emphyt. Al-*
ciat. d. l. n. 30. Hac de causa ꝑ non relevat Administra- 54
tores Civitatum, nomine Civitatis cum aliis contra-
hentes, licet expressè fuerint protestati, se nolle ex con-
tractu illo esse obligatos. *arg. l. si quis mancipiis. 17. §. pen.*
w. de institor. act. Jason in l. civitas. 27. nu. 16. w. d. reb.
cred. Dn. Carpzov. lib. 2. Resp. Elect. 208. n. 15. & 16. & d.
Decis. 75. n. 13. Nec Tutor ꝑ se suosve heredes liberare 55
valet per Protestationem de non reddendis rationibus.
modò laud. *Decis. 75. n. 4. & seqq.* Qualis autem consen-
sus requiratur Posit. *praced. n. 29.* memoratum fuit. Dixi-

56 mus hætenus, † Protestationis objectum esse factum
proprium, & quidem dependens à potestate nostrâ, vel
omninò vel saltem quodammodo. Deinde factum no-
57 strum, † ut Protestationem desideret, oportet esse *ambi-*
gium: siquidem ejusmodi declarationem ex mente a-
gentis recipit *l. in ambiguis. 96. l. 168. §. 1. w. d. R. J.* Cæte-
58 rum † perspicua non indigent voluntatis expositione. *l.*
ille aut ille. 25. §. 1. w. d. Legat. 3. Licet in evidentibus Pro-
59 testatio sit supervacua, † imò quandoque inepta; quia
tamèn propter minimam occasionem in litem incide-
re possumus, & hodiè nihil ferè tam clarum sit, quod
non cavillatorem reperiat; pauciquè Judices reperian-
tur, qui manifesta jura intelligant, utile interdum est, su-
per claris quoque protestari, veluti consulit. Petr. Pecki-
us *de jur. sist. c. 13. in fin.* quum abundans cautela non no-
ceat. *l. qua dubitationis. 81. w. d. R. Jur. l. 17. C. d. testam.*
60 In ambiguis autem † præcipuè tunc Protestatio neces-
saria, quando præsumptio Juris sententiæ nostræ circa
actum aliquem adversa est. *l. in concubinato. 3. pr. w. de*
concup. l. 4. §. 1. w. quibus mod. pig. l. 7. in fin. pr. w. naut.
caup. stab. l. 51. fidejussor. 7. in f. pr. w. qui satis d. cog. Mar-
tin. Gilbert. *alleg. præf. n. 12. & 13.* Cujusmodi Protesta-
61 tiones, † præter eas quæ continentur textibus modò al-
legatis, habes in *l. Nefennius 34. w. de N. G. junct. l. 11. C.*
eod. l. quotiens. 2. w. ad munic. junct. l. 7. §. fin. w. de De-
cur. l. fin. C. d. dot. promiss. l. 1. cum duabus seqq. w. d. so-
62 *lut.* Sed & Scripturam alienam scribens, † subscribens,
vel subfigillans, nisi contra protestetur, contenta in eâ
approbare præsumitur. Menoch. *lib. 3. præsumt. 66. n. 1.*
63 Quamobrem in talibus † ut & in confirmatoriis literis
adscribi solet; *citra meum meorumq; præjudicium*, vel,
sal-

salvo meo, meorumq; jure, Mir und meinen Erben unerschädlich/oder mit Vorbehalt meiner und meiner Erben Berechtigung. Nigr. d. tract. verb. denunciatio. nu. 77. qui & alia ponit. De vi † isti9 clausulæ in literis Consensûs à Magi- 64 stratu positæ, vid. Carpz. lib. 5. Resp. 39. n. 17. Similiter † 65 recipiens literas videtur in iis contenta confiteri, juxta Dd. allegatos à Nigr. n. 78. Ni is ergò capiatur, † cautus 66 sit in literis recipiendis, vel si remittere non potest, de voluntate suâ protestetur. l. 16. w. de Scto Macedon. Mathæsilan. sing. 22. Quod maximè † in literis Cambii ob- 67 servandum, quandoquidem istæ valent solummodò ad proximè futuras usque nundinas, quibus si non sequatur solutio realis, cum Protestatione solent remitti, mit **Protest.** Eoq; intermissò, mercator, † qui literas Cambii 68 acceptavit, & absque Protestatione retinuit, ita est obligatus, ut exceptione non numeratæ pecuniæ tueri se non valeat. Sigism. Scaccia de Commerc. & Camb. § 2. Gloss. 8. n. 5. Carpzov. lib. 1. Resp. 91 n. 18. Sed anne † & 69 contra præsumtionem juris & de jure admittatur Protestatio; Ita censent Dd. commun., uti testis est Villalobus verb. Protestatio. n. 367. cui & nos adstipulamur cum Menoch. lib. 5. de præsum. præf. 29. n. 14. Exemplum ponit Mascard. † de prob. Vol. 3. concl. 10. num. 68. in novitiâ, 70 quæ professorum habitum cum protestatione induit: quod scilicet. tunc non præsumatur professa. Idemq; † in 71 Monacho Innocentius probat in c. 1. ext. quod met. caus. citatus ab Alciat. in d. l. 40. d. V. S. n. 54. Limitant tamen, † hæc quæ de Protestatione contra Præsumtionem 72 actum interpretante dicta sunt, modò possit sensus conveniens factò dari, & Protestatio non inducat peccatum. vid. Nigr. n. 80. & seqq. Sed satis de Objecto.

POSITIO VI.

QVOMODO FIAT PROTESTATIO.

1 **F**ormam Protestationis † Genus Definitionis exhibet, quòd videlicet essentia ejus tota consistat in *de-*
 2 *claratione animi*, & quidem, ut verba ultima habent, *legi-*
 3 *time facta*. Prioribus verbis † substantialis & intrinseca
 4 forma; posterioribus extrinseca & accidentalis expri-
 5 mitur. Protestatio itaque ad sui substantiam verba desi-
 6 derat, sive ore prolata, sive literis mandata, ut dictum
 7 antè Posit. III. n. 8. Et † arbitrio relinquitur Protestan-
 8 tis, utris uti malit. Nisi Protestatio † in locum Actionis
 9 succedat, veluti quum præscriptionem interrumpere,
 10 vel exceptionem non numeratæ pecuniæ, aut dotis op-
 11 ponere volumus. *l. 2. C. d. annal. præscript. l. 14. §. ult. in*
pr. & Auth. seq. C. de non num. pecun. Nam sicut actio † in
 scriptis necessariò edenda est; ita & Protestatio scriptu-
 ram requirit, quum ejus vicem sustineat. vid. Alciat. *ad*
d. l. 40. w. d. V. S. n. 58. Bolognet. *ad d. §. morte n. 114. 115.*
 7 Hodiè sanè † Protestationes frequentius & tutius à No-
 8 tario in Instrumentum redigi, vel ad acta referri postu-
 9 lantur: ut plenam fidem de iis facere queant. *l. 2. C. d.*
annal. except. l. 11. C. qui potior. in pign. Nov. 73. c. 8. Ali-
 10 às testes † adhibentur *l. fin. C. de N. G.* etiam non rogati;
 11 nisi quis coram Notario protestari & Instrumentum de-
 super confici velit. arg. *Nov. 44. c. 1. pr. Nigr. d. tract.*
verb. testatio. n. 9. & seqq. Veruntamen † de substantiâ
 Protestationis neque testes sunt, nec scriptura, sed pro-
 bationis causam solùm respiciunt. Nam & † libro ra-
 tionum quandoque fieri Protestationem *l. Nefennius 34.*
w. de N. G. Alciat. *d. l. n. 5.* quin † & juramento probari
 posse, Seraphin de Seraphin. *de privileg. juram. privileg.*

109. Mascard. de probat. Vol. 3. concl. 1241. nu. 2. docuere.
Clara autem ꝛ præcipuè & certa Protestationis verba ef- 12
se debent *l. aut aliter. §. 1. ꝛ. quod vi aut clam*: quomo-
do enim aliàs voluntatis declaratio dici possit? Unde
non sufficit ꝛ generalis Protestatio, v. g. *salvo jure quo-* 13
cunque sibi competenti, vel, *salvis aliis Exceptionibus*, ad
servandas dilatorias in primo termino non propositas.
Gloss. ꝛ CC. commun. in c. pastoralis. 4. extr. de except. arg.
c. quoniam. 11. extr. de except. Amplius ꝛ circa formam 14
Protestationis, ut legitimè facta ostendatur, dispicien-
dū de tempore, loco, numero. Tempus ꝛ Protestationi 15
in jure præfinitum non est, præterquam illi, quæ vel ꝛ vi- 16
ce actionis: *l. 2. C. de annal. except. l. 14. pr. ꝛ §. 2. junct.*
§. fin. C. de non num. pecun. vel ꝛ appellationis interponi- 17
tur *l. ult. C. de his qui per met. jud. non appell. c. fin. extr. d.*
appell. Equidem ꝛ regulariter Protestatio negotium præ- 18
cedit, eique accedit *l. fin. pr. ꝛ. naut. caup. stab. l. 11. §. 2.*
ꝛ. d. inst. act. *Gloss. in l. 3. ꝛ. d. concub.* & in ipso actu in-
terponitur, vid. *Nobiliss. ꝛ Ampliss. Dn. D. Johan. Strauch.*
ꝛ. Ctus P. P. celeberrimus ꝛ Patronus meus devotè colen-
du in Exercit. Exoter. Dissert. VII. n. 3. circ. fin. Sic præ-
posterè ꝛ & non impunè putator vulnerato prætereun- 19
te clamitat, *Cave. l. 31. ꝛ. ad L. Aquil. §. item si putator. §.*
ꝛ. d. injur. Ubi verò actus ꝛ non tam citò periculum vel 20
damnum affert, modici temporis intercapedo non ob-
est; dummodò uno qs. contextu protestatio & actus fi-
ant: quia paria sunt in ipso actu aliquid fieri vel statim
post. *l. 1. in fin. cum. l. seq. ꝛ. de solut.* uti pluribus exem-
plis & autoritatibus firmat *Gilbert. d. prefat. n. 7.* Secùs
si alius actus, ꝛ aut longius temporis interstitium inter- 21
cederet, à perfecto actu Protestatio nullius esset mo-
men-

menti; maximè si res non amplius sit integra, & jus alteri ex præterlapso tempore quæsitum. *l. si pupillus. 11. §. 2. w. de instit. act. l. sed Julian. 7. §. de Sc. Mac. l. 15. w. mand.*
22 *l. fin. C. d. N. G. l. 4. C. de don. qua sub mod.* Sic Protestatio t̄
matris de repetitione facta, post alimenta jam filio præ-
stita non valet, uti pulchrè declarat post alios quos al-
legat Surdus *de aliment. tit. 6. quest. 8. n. 67. & seqq.* At
23 num t̄ etiam noctu Protestatio fieri possit? Quod affir-
mandum putamus, si copia illius sit, cui facienda: quo-
niam actus judiciales quoq; de nocte fieri possunt. arg.
Nov. 82. c. sedebunt. 3. junct. l. 1. §. tria lumina. 10. w. de in-
24 *spic. ventre.* quod t̄ in appellatione receptum testatur
Philipp. Francus *in c. si justus met. vers. octavo queritur.*
25 *ext. d. appell.* Quin & die festo t̄ fieri potest, nisi in locum
actionis, vel alterius actus Judicarii succedat. *l. ult. §. 1.*
26 *C. d. fer.* Locus itidem t̄ quicunq; saltem honestus Pro-
testationem admittit; nisi ejusmodi sit, quæ actui judi-
27 ciali t̄ vel annectitur: qualium clausularum longum
Catalogum texit Nigr. *d. tr. verb. testatio. 5 n. 16. usque ad*
28 *62.* vel t̄ surrogatur, ut *in l. 2. C. de annal. except. l. 14. C. d.*
29 *N. N. Pec.* Hæ namque t̄ in judicio fieri debent; modò
metus justus non impediatur. *l. fin. C. de his qui per met. jud.*
30 Vid. plura Posit. *IV. n. 5. & 6.* NUMERUS t̄ denique Prote-
stationum in qualibet causâ definitus neutiquam repe-
31 ritur. Unde unicam t̄ sufficere concludunt Dd. Bart. *in*
l. de pupillo. 5. §. si quis ipsi 7. n. 6. w. de N. O. N. Alexand.
ib. n. 2. Philipp. Franc. *in c. ex ratione. 8. extr. d. appell. n.*
32 *46.* Et facit t̄ *ix. in l. fin. vers. quod nullo modo. ibi: testa-*
33 *tio C. de N. G.* Limitant tamen t̄ idipsum, ut procedat,
quando quis pari protestatus sit; secus si inferior supe-
34 riori, aut vice versâ, quo in casu trinam t̄ requiri volunt.

Auth.

Auth. *statuimus*. §. 1. C. d. *Episc. & Cler.* Undè & in caus-
sis † Appellationum sæpiùs protestandum de diligen- 35
tiâ: Sic Apostolos *instanter, instantius, instantissimè* po-
sci videmus, secundum Clement. *quamvis. 2. de appellat.*
Gail. *lib. 1. Obs. 141. n. 9.* Quod & in aliis † gravioribus 34
negotiis fieri debere, monet Nigrin. *d. tr. verb. testatio.*
n. 70. arg. Nov. 117. c. 15. c. 2. ext. de cohab. cler. & mulier.
add. d. l. fin. ibi: denunciationibus frequenter interpositis.
C. de usur. pupill.

POSITIO VII.

FINIS ET EFFECTUS PROTESTA- TIONIS.

Finis, † itemque Effectus Cardinalis & Primarius Pro- 1
testationis in Definitione expressus est, *conservatio*
scilic. *Juris*. Servatur autem † hoc remedio utpluri- 2
mum jus suum Protestanti, quandoque etiam alterius.
Jason *ad d. l. non solum. §. morte. w. d. N. O. N.* De prio-
ri † vulgatissima fertur Theorica ab omnibus probata, 3
quod Protestatio conservet Jus Protestantis illasum.
vid. *Magnif. & Consultif. Dn. Christoph. Philipp. Richter*
† Citus & P. P. celeberrimus Com. Pal. Cas. & Consil. Sax.
meritif. Patronus & hospes meus venerandus Decif. XV. n.
34. p. 1. Colligitur hæc † ex *l. si debitor 4. §. 1. ibi: salvâ* 4
causâ pignoris sui. w. quib. mod. pign. solv. Conservatio
juris nostri † spectatur vel in personis, vel in rebus, vel in 5
actionibus, & processu Judiciario. *arg. §. ult. f. de f. N.*
G. & C. Circa Jus Personæ † exemplum tale suppeditat 6
Nigr. *d. tr. verb. testatio. n. 85.* Si filia justâ de causâ no-
lit nubere illi, cui pater illam desponsurus est, neq; per
silentium suum matrimonio consentire velit, juxta *l. in*

D

pon-

sponsalibus. 7. in fin. c. de sponsal. benè sibi consulat, si prius coram amicis protestetur, se tacendo nolle patri despondenti consensum adhibere, & quòd non contradicat, id fieri ex justo metu. Abbas & Felin. in c. 5. extr. de presumt. arg. l. jusjurandum 1. §. 5. c. quar. rerum act. non det. Ad Jus † personæ quoque pertinet *l. 3. pr. c. d. concub.* Adde Hippolyt. de Marsil. *sing. 147. Panorm. c. conueniens. 1. extr. de sponsal.* Circa res † servatur Protestatione jus in re, veluti dominium. Sic Venditor, qui sibi dominium, donec pretium solutum fuerit, reservavit, vindicare rem venditam potest, & in concursu Creditorum aliis omnibus præfertur. Ord. Judic. Elect. *tit. 42. vers. Also auch wenn einer.* Item hypothecam, † modo reservatio justo tempore, sc. ante traditionem, vel in ipso traditionis actu facta sit. Ord. Jud. *d. tit. 42. pr. vers. Da auch einer.* Vid. omninò *Magnif. Dn. D. Richter. in tract. de jur. & privileg. Creditor. c. 2. membr. 1. n. 39. usque ad 47.* Jus pignoris quoque † servat Protestatio, si in pignoratæ rei alienationem consenserit, salvâ causâ pignoris sui. *l. 4. §. 1. c. quibus mod. pign.* Non minùs Jus ad rem † seu Obligationem servat Protestatio. Hinc cernaseâ interpositâ modò † dari actionē. *l. 14. §. 7. c. de re lig. l. 2. C. de ann. ext. modò † exceptionem. l. Nesennio 34. c. de N. G. l. 7. in fin. pr. c. naut. caup. stab. l. 20. §. 1. c. de acquir. hered.* Sic † (ut quædã exempli gratiâ adducã) ex solutionis prorogatione liberatur fidejussor, si expressè in instrumento obligationis protestatur, se post tempus solutioni præfixum amplius nolle esse obligatum. Constit. Elect. Aug. *19. vers. Also auch/ da der Bürger/ & ibi Carpz. def. 6. Magnif. & Nob. Dn. D. Richter. in Centur. Regul. Jur. R. 5. n. 12. & 13.* Ita idem † servat beneficium ceden-

cedendarum actionum, si ante solutionem factam Creditori, de eo protestatus fuerit. *l. 76. w. d. solut. l. 39. w. d. fidejuss.* vid. *Penfold. addit. ad Colerum part. 2. decis. 220. n. 63.* Berlich. *part. 2. conclus. 22. n. 75. & seqq.* Dn. Hahn. *Observat. Theorico-Pract. ad Wesenb. parat. de fidejussor. n. ult. p. 662.* Creditor ꝑ solutionem in viliori monetâ 16 acceptans, servat sibi jus petendi augmentum. *Carpzov. part. 2. Const. 28. defn. 10. n. 5.* Idem compurium annorum spatio ꝑ censum minorem recipiens id quod annu- 17 atim residuum permanfit, repetere tum potest, si expressâ Protestatione id sibi reservaverit. *Id. p. 2. Const. 2. defn. 6.* Similiter ꝑ is qui rem à milite ereptam consultò 18 emit, cum Protestatione coram testibus vel in Instrumento factâ, quod rem istam furtivam bonâ fide emere, veròque domino pro eodem pretio restituere paratus sit; rem istam domino reddere non tenetur ante, quàm pretium erogatum refundat. ut luculenter asserit *Finckelthaus Observ. Pract. 57. per tot.* Confer *Magnif. Dn. Richter. p. 2. dec. 96. n. 52. & 53.* Pari ratione ꝑ con- 19 victor alicujus peregrè abiens, & intra aliquot septimanas, aut mense vel amplius non rediens, pretium pro victu illius temporis hospiti detrahere potest, si tempore contractus id jus sibi reservaverit. *Id. Observat. Pract. 88. n. 6. 7.* Immunitatem suam ꝑ aliquis servare potest, 20 si onera subeat, protestatus se absque immunitatis suæ præjudicio id facere. *l. 1. C. de his qui spontè publ. mun. subeunt. lib. 10.* Circa maleficia ꝑ etiam effectum suum 21 exerit Protestatio, de quo supra distinctè propositum *Posit. V. n. 42.* Circa actiones ꝑ & ordinem judiciorum 22 varii sunt effectus Protestationum, quas cum ipsis formulis succinctè & singulatim exhibet *Nigr. sæpè laudato*

tract. verb. testatio à num. 16. usque ad 63. cujus scrinia
23 non compilabo. Alterius etiam jus † quandoque servat
Protestatio, quando ex actu nostro voluntario jus alii
acquisitum est; ut patet ex *l. 10. §. ult. l. 14. §. 1. w. d. lo-*
24 *gat. 1. l. 22. w. d. leg. 3.* Secundarii effectus † Protestatio-
nis, qui universi tamen ad illum principalem revocari
25 queunt, varii sunt; Veluti † (1.) quòd tollat præsumtio-
nem doli. *l. 1. C. uti possid. l. si duo. 3. w. eod. l. si quis in-*
stantam 7. C. unde vi. Bald. in Auth. sed cum testator. *C.*
ad L. Cornel. de fals. Gvid. Pap. in singular. n. 609. (2.) quòd
26 † vitium cumulandi diversa remedia purget & absurdi-
tatem omnem tollat. *l. 1. §. 4. w. quod legator.* Cujac. in
Papiniano *ad. l. 76. §. qui Mutianam. 7. w. d. leg.*
27 *2. (3.) Quòd † interrumpat præscriptionem l. 2. C. de*
annal. except. l. 14. §. fin. C. de non num. pecun. Id autem
28 duntaxat † de judiciali accipiendum Protestatione; Ex-
trajudicialis enim legalem vel statutariam præscriptio-
29 nem non impedit. (4.) quòd † habeat vim appellatio-
nis, & sententias ac decreta ab effectu Judiciali suspen-
30 dat, duobus casibus, videlicet † si copiam quis Judicis
habere non possit, vel metuat ejus præsentiam. *l. fin. C.*
de his qui per met. jud. Berlich. part. 1. concl. 49. nu. ult. &
31 si † protestans verbis disertis sententiam à viribus rei ju-
dicatæ suspendat: tum enim Protestatio nuda amplius
non est, sed valet in vim Leuterationis. Carpzov. *Process.*
Jur. tit. 17. art. 1. n. 9. & 10. Magnif. Dn. Richter. p. 2. dec.
150. n. 125. Tantum de Effectibus.

POSITIO VIII.

CONTRARIA.

HAstenus de Protestatione quoad Consentanea, seu
1 Constitutionem: Sequuntur † Dissentanea, seu
modi

modi eam dissolvendi. Quorum † (1.) est actus subsequens 2
directò contrarius Protestationi. Etenim ex tritissimâ
Auctorum nostrorum regulâ, † Protestatio contraria 3
facto non relevat. *l. cum in plures. 60. §. Locator 6. w. Lo-*
cat. c. cum M. Ferrariensis. 9. extr. de constit. c. sollicitudi-
nem 54. extr. de appellat. c. gratum 20. extr. de off. jud. de-
leg. vid. Nobil. & Consultiss. Dn. HEINRICUS VOLCKMARS
7. II. D. & Profess. Publ. Lips. in Praelect. Public. ad l. 40.
w. de V. S. Undè † ab actione injuriarum non liberatur, 4
si quis alteri, *salvo*, inquit, *honore tuo mentiris*, quod o-
mnium Dd. calculis probatum tradit Andr. Gail. 2. *Ob-*
ser. 101. n. 1.; Verbum enim † ipsum injuriam irrogat, 5
quam honoris illa servatio non extinguit, siue injuriam
præcesserit, siue subsequuta fuerit: *Magnif. Dn. D. Richter,*
in centur. Reg. Jur. R. 2. nu. 27. t. 24. cl. 25. Intelligenda
autem † hæc regula, quando actus verè est contrarius, 6
ita ut non possit consistere unâ cum Protestatione, *e. gr.*
si recognoscens documenta, † pro talibus manu suâ 7
scriptis, sigilloque suo confirmatis, protestetur, se citra
recognitionem hoc dicere. Dn. Carpz. *Process. Jur. Tit.*
XIV. art. 3. §. 1. nu. 21. Non autem † quando dubius, & 8
præsumtivè tantum adversus, qui non facit recedere à
Protestatione, Dn. Frantzk. *lib. 3. Resol. 1. n. 213. p. 145.* Sic,
† si reus protestetur, quòd litem super exhibito libello 9
nolit contestari, & statim respondeat, non inducitur per
eam responsionem litis contestatio. Berlich. *p. 1. concl.*
26. num. 28. Excipitur autem † ab hac regula (1.) factum, 10
quod pendet ex merâ protestantis facultate. Nam hoc
voluntate debilius & Protestatio fortior est. *l. 22. w. de*
Legat. 3. (2.) Protestatio † juramento vallata, quæ vin- 11
cit factum. Mascard. *d. probat. Vol. 3. concl. 1242. n. 17.* (3.)

- 12 Factum, † quod metu, errore, vel ignorantia elevatur, quo validior est Protestatio. Felin. *in c. cum M. Ferrariens. de constit. n. 79.* Mascard. *d. concl. 1242. nu. 22* (II.)
- 13 Obstat † Protestationi intervallum temporis. Neque enim extenditur Protestatio antecedens, ad actum ex intercapedine subsequentem. Villalob. *comm. opin. verb. protestatio. n. 357.* Nisi concepta fuerit † in futurum tempus. *l. 55. c. de fidejussor.* Qualem Formulam exhibet Martin. de Vc. *in suo tract. de protest. n. 30.* Cautius tamen
- 15 agitur, † si Protestatio in singulis actibus repetatur. *arg. l. non solent. 94. c. de R. J.* (III) Tollitur Protestatio † per alienationem, si scilicet ipsa res, propter quam fit Protestatio transeat, ut in nunciatione, *arg. l. si res. 59. c. de evict. Bl. consil. 450. vol. 4.* (IV.) Finitur Morte † Protestantis; Quod communiter probant Dd. *in d. §. morte. c. d. N. O. N.* Ideoque Protestatio † defuncti non juvat heredem; sed is opus habet novam Protestationem. Frantzk. *Lib. 3. Resol. 1. p. 127. n. 253.* nec Protestatio † facta Judici antecessori in officio prodest coram successore, sed adiri debet hic, & coram eo acta produci. *l. proponebatur 76. l. edictum 55. c. de jud.* Quod tamen axioma † Dd. *in d. §. morte,* limitant; nisi Protestatio in rem facta, vel in vitam Protestantis aliquid secundum Protestationem ab eo, cui proposita est, effectum sit: Tunc enim transit ad successores, tam singulares, quam universales, *arg. l. 5. §. 2. c. de N. O. N.* (V.) Obstat † Protestationi contradictio adversarii, si is reprotestetur. *l. si filiusfam. 16. in fin. c. ad Sctm Maced.* Denique † res judicata. Quod remedium tollendi Protestationem tradit Cardin. Tuschus *Tom. VI. conclus. 941. n. 11.* Addendum hic † quoque esset aliquid de Affinibus, ut sunt; *Detestatio, Contestatio,*
De-

Denunciatio, Appellatio, &c.: Sed brevitati litare constitui. Habes † *L. B.* extremas lineas & quasi summa quædam capita de difficili & amplissimâ Protestationis materia. Quam usûs privati, † non fiducia virium, & inanis gloriæ cupidine me attigisse *protestor*; ideoque veniam tuam, sicubi humeri mei ferendo pares non fuerint, promptiorem mihi facilioremque spondeo.

SOLI DEO GLORIA.

Cl. Dn. Doctorando, Amico meo singulariter dilecto.

Quis fit, ut ad laudem votis concordibus omnes affectemus iter, diversa sed usque sequamur consilia, & vario certantes agmine curas? Hic Martem, ille aliud sequitur, non vivitur unâ curâ. Tu Themidos cupis inclarescere laude, Et Themidos studiis decus immortale parare; Egregiè facis, en Themis est ad præmia velox. quidque petis, laudis dabit immortale vocamen?

Honoris & benevolentie causa gr. f.

Christoph. Philip. Richter D. Com. P. C.
Prof. P. Facult. Jurid. Senior.

Testatò fieri Latium quod dixerat olim,
HOC, PROTESTARI, nunc fora nostra vocant.

Utrum

Utrumque exponit præsens tractatio doctè,
Testis adest nostræ nobilis Ordo Dices.
Testatò Themidi fama hoc denunciât, instet,
Ut pendant Seres vellera neta brevi.

*Testandi affectus, & congratulandi
animo scripsi*

Joh. Strauch. D.

Clarissimo atque Pereximio

DN. DAVIDI JENTZSCHIO, J. U. Do-
ctorando dignissimo, Fautori ac Amico suo
optatissimo

PER multas quisquis pulcrè certavit aristas,
Is meritò laudis præmia digna capit.
Nocturnâ tractâsse manu, tractasse diurnâ
TE Leges nostras LIPSIA CLARA refert.
Idcirco capies præclaros Juris honores,
Hos tua nam virtus, & bona fama meret.

P R A E S E S.

ULB Halle

3

005 125 669

2017

14

1657, 4

4

I.N. 7.

DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
PROTESTATIO.
NIBUS,

P. 66.

QVAM
Ex Consensu atque Decreto
MAGNIFICI JCTORUM IN ILLUSTRISA
LANA ORDINIS
SUB PRÆSIDIO
VIRI

Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi atque Excellentissimi
DN. ERNESTI FRIDERICI
SCHRÖTERI, J. U. D. & Prof. Publ. celeberrimi,
Consilarii Saxonici, Dicasterii Provincialis, Facult. Juridicæ
& Scabinatûs Assessoris gravissimi, Promotoris & Patroni
summâ observantiâ ubique venerandi,

PRO
LICENTIA IN UTROQUE JURE HO.
nores ac Privilegia DOCTORALIA ritè ac legitimè
consequendi

Publico Examine sistit
DAVID Zenzsch/ ZITTA-LUSAT.
In Auditorio Jctorum
Ad diem 19. Decembris.
Horis ante- & pomeridianis.
ANNO M. DC. LVII.

JENÆ, Expressit JOANNES NISIUS.

